

EHDOKASASETTELU EUROVAALEISSA 2024

Sisällys

Saatteeksi	1
Nostot	2
Johdanto	3
Yleiskatsaus menneisiin eurovaaleihin.....	4
Ehdokkaiden sukupuolijakauma	5
Ehdokkaiden ikärakenne	9
Ehdokkaiden aiempi poliittinen kokemus	13
Ehdokkaiden alueellinen edustavuus.....	18
Lähteet.....	24

Saatteeksi

Ajatuspaja Toivossa on tehty eri vaalien ehdokasasettelusta ja tuloksista tilastotietoihin perustuvia selvityksiä vuodesta 2017 lähtien.

Olemme havainneet, että vaikka nuoria olisi ehdolla, jäävät tulokset usein maltillisiksi. Johtopäätöksenä ei saa silti olla nuorten osuuden vähentäminen listoilta, vaan päinvastoin. Äänimäärien maksimoinnin rinnalla ehdokasasettelu on pohjatyötä puolueen tulevaisuudelle. Puolueiden tulisi lisätä kierroksiaan nuorten sitouttamiseksi mukaan poliittiseen vaikuttamiseen – äänestämisestä ehdokkuuksiin.

Toinen havainto on ollut keskisuurten ja suurtenkin puolueiden sukupuolittuminen. Suomalaisessa puoluekentässä on nähtävissä polarisaatiota siinä, mihin puolueista naisehdokkaat ja sitä myöden myös äänestäjät sekä toisaalla miehet hakeutuvat – tai mihin heitä erityisesti houkuteltaan.

Puolueiden eriytyminen toisistaan ikä- ja sukupuolirakenteissa ei lupaa hyvää. Samalla aihevalikoimat ja agendat eroavat puolueiden välillä ja keskusteluyhteys katkeaa. Siksi tässäkin raportissa havainnoidaan ehdokaslistojen ominaispiirteitä ja tarjotaan uutta tietoa paitsi eurovaalien 2024 asetelmista, mutta myös laajemmin puolueista ja demokratian tilasta.

Kiitos selvityksen toteuttamisesta yhteistyössä Suomen vaalidatapalvelu Oy:n Antti Kähkösen, Aarni Suvitien ja Tuomo Kareojan kanssa.

Helsingissä 17.5.2024

Ajatuspaja Toivon toiminnanjohtaja Sini Ruuhonen

Nostot

Eurovaaleissa 2024 eduskuntapuolueiden ehdokaslistoilla naisehdokkaat ovat ensimmäistä kertaa enemmistönä. 160 ehdokkaasta 52 prosenttia on naisia. Kaikkiaan ehdokkaita on 232 ja eduskunnan ulkopuolisten puolueiden listoilla on miehiä peräti 69 prosenttia.

SDP:n 20 ehdokkaasta peräti 70 % (14/20) on naisia. Perussuomalaisten, keskustan, kokoomuksen ja RKP:n listoilla on miesenemmistö. Naisenemmistö on SDP:n lisäksi vasemmistoliiton, vihreiden ja KD/Liike Nyt:in listoilla.

Vuoden 2019 eurovaaleissa naisehdokkaat toivat enemmän ääniä kuin miesehdokkaat kaikissa muissa eduskuntapuolueissa paitsi SDP:ssa ja KD:ssa.

Eurovaaleissa asetetaan nuorempia ehdokkaita kuin muissa vaaleissa. Ehdokkaiden keski-ikä eduskuntapuolueiden listoilla vaihtelee vasemmistoliiton 36,7 ikävuodesta KD:n ja Liike Nyt:in 47 ikävuoteen ollen keskiarvoltaan 43 vuotta (vrt. eduskuntavaalit 2023 46,1 vuotta).

Alle 30-vuotiaita eurovaaliehdokkaita on eduskuntapuolueiden listoilla yhteensä 28 ja heistä 19 eli kaksi kolmesta on naisia. Eniten nuoria ehdokkaita on RKP:ssa ja vasemmistoliitossa (7/20). Nuorten on suhteellisesti helpompi päästä ehdolle eurovaaleissa kuin muissa vaaleissa, mutta vaikeampi menestyä. Vuoden 2019 eurovaaleissa nuorten osuus eduskuntapuolueiden ehdokkaista oli 19 %, mutta äänistä tämä joukko keräsi vain 6 %.

Vain kokoomuksen ehdokkaista yli puolet (11/20) on yli 50-vuotiaita ja vain SDP ja KD:n ja Liike Nyt:in vaaliliitto ovat asettaneet yli 70-vuotiaan ehdokkaan.

Vuoden 2024 eurovaaleissa kansanedustajaehdokkaita on 31 (vrt. v. 2019 eurovaaleissa vain 14). Vastaavasti istuvia europarlamentaarikkoja on nyt ehdolla kuusi, kun vuonna 2019 peräti 10. Jälkimmäinen tieto selittää pitkälti ensimmäistä.

Perussuomalaisilla kansanedustajien osuus ehdokkaista on lähes puolet (9/20), kun taas keskustan ja RKP:n ehdokkaista yli puolelta (11/20) puuttuu vaaleissa saatu poliittinen luottamustehtävä (valtuutettu, kansanedustaja, europarlamentaarikko) kokonaan.

Kaikissa eduskuntapuolueissa selvä enemmistö ehdokkaista (13–17/20) on ollut aiemmin ehdolla, mutta ei kuitenkaan eurovaaleissa. Poliitiikan ulkopuolelta tulevien ehdokkaiden määrä on selvästi pienempi kuin vuoden 2019 eurovaaleissa.

Siinä missä eduskuntaan pyritään useaan kertaan, eurovaaliehdokkaista löytyy vähän uudelleenryittäjiä. Esimerkiksi SDP:ssa vuoden 2023 eduskuntavaaliehdokkaista 44,7 % oli ehdolla myös vuoden 2019 eduskuntavaaleissa, mutta vuoden 2024 eurovaaliehdokkaista vain yksi osallistui vuoden 2019 eurovaaleihin. Samantapaisesti on muissakin eduskuntapuolueissa.

Vaikka eurovaalien vaalipiiri on koko Suomi, näissä eurovaaleissa käydään kovaa kisa Varsinais-Suomessa, jossa on viisi ehdokasta enemmän kuin vuonna 2019. Helsingin vaalipiirissä on seitsemän ehdokasta ja Kaakkois-Suomessakin viisi vähemmän kuin viimeksi.

Johdanto

Euroopan parlamentin vaalit pidetään Suomessa sunnuntai 9.6.2024. Ehdolla on yhteensä 232 ehdokasta 14 listalta. Tämän selvityksen tarkoitus on luoda kokonaiskuva eurovaalien ehdokasasettelusta ja vastata kysymykseen, millaisia ehdokkaita eurovaaleissa yleisesti ja 2024 eurovaaleissa erityisesti on.

Selvityksessä vertaillaan vuoden 2024 ehdokasasettelua vuoden 2014 ja 2019 Euroopan parlamentin vaaleihin (jäljempänä myös eurovaalit tai EU-vaalit) sekä osin 2010- ja 2020-lukujen eduskunta-, kunta- ja aluevaaleihin. Ehdokasjoukkoa tarkastellaan ehdokkaiden sukupuolen, iän, kotipaikan, aikaisemman vaalimenestyksen, puolueen ja poliittisten luottamustoimien osalta. Ehdokasasettelua ja aikaisempia vaalitulosia koskeva tieto on kerätty oikeusministeriön vaalien tieto- ja tulospalvelusta.

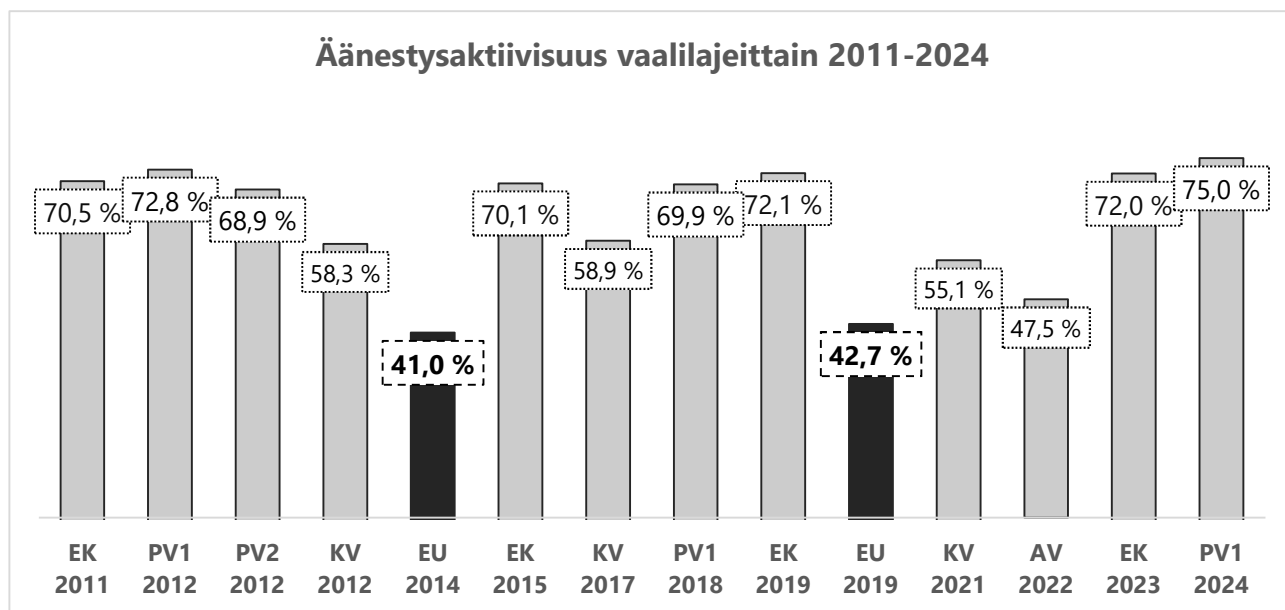
Puolueella, vaaliliitolla tai yhteislistalla saa vaalilain mukaan olla eurovaaleissa enintään 20 ehdokasta. Kaikki eduskuntapuolueet ovat vuoden 2024 eurovaaleissa asettaneet täydet listat lukuun ottamatta kristillisdemokraatteja ja Liike Nyt:ä. Nämä puolueet muodostavat vaaliliiton siten, että ne ovat asettaneet kymmenen ehdokasta kumpikin.

Ehdokasmäärä on kokonaisuutena pysynyt melko lailla samalla tasolla kuin vuosien 2014 (251 ehdokasta) ja 2019 (269 ehdokasta vaaleissa). Ehdokasmäärän vaihtelua eurovaaleissa selittää lähinnä eduskunnan ulkopuolisten puolueiden asettamien ehdokkaiden määrä. Vuoden 2024 eurovaalien 232 ehdokkaasta eduskuntapuolueet ovat aiempien eurovaalien tapaan asettaneet täydet listat eli yhteensä 160 ehdokasta, mikä on 69 % kaikista ehdokkaista (64 % vuonna 2014 ja 59 % vuonna 2019).

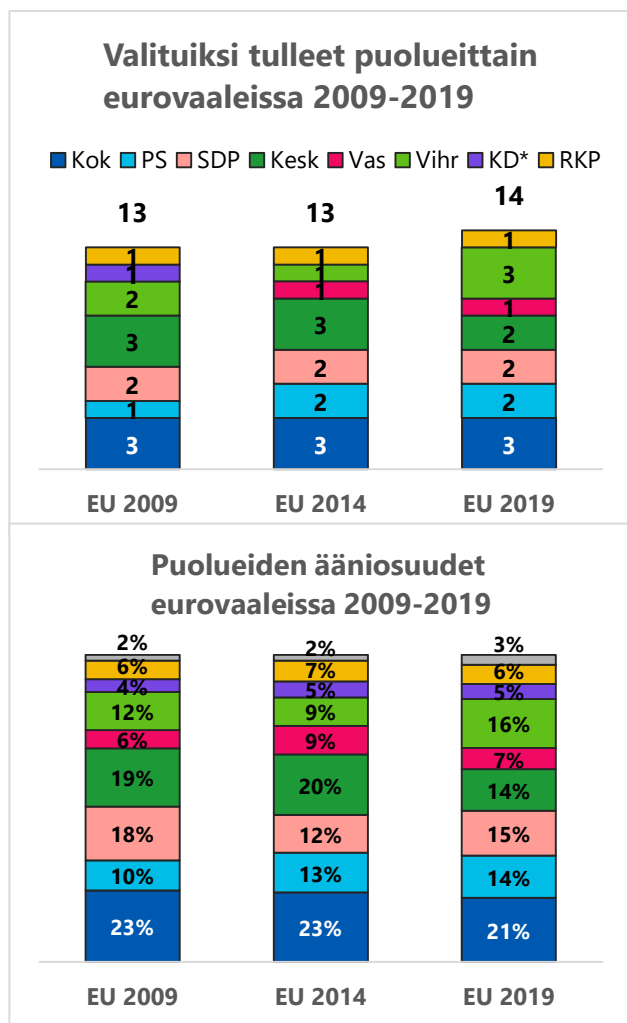
Edellisiin eurovaaleihin nähden Suomesta valittavien europarlamentaarikkojen määrä kasvaa. EU-parlamentin ja Eurooppa-neuvoston päätöksen mukaisesti parlamentin koko kasvaa alkavalle vaalikaudelle jäsenmaiden väestömuutosten mukaan 15 paikalla 720 paikkaan. Suomesta valittavien määrä lisääntyy yhdellä ja on 15. Suomen edustajamäärä europarlamentissa kasvoi 14:ään jo kuluneella kaudella, kun Iso-Britannian eron EU:sta toteuduttua 2020 kokoonpanoa täydennettiin vaalitulos mukaisesti.

Puolueet on esitetty eduskuntavaalien 2023 kannatuksen mukaisessa järjestyksessä. Kristillisdemokraattien ja Liike Nyt:in muodostamaa vaaliliittoa on käsitelty yhtenä kokonaisuutena. Koska Liike Nyt ei asettanut 2019 eurovaaleissa ehdokkaita, on osassa vertailuista vertailukohtana pelkkä kristillisdemokraattien aiempi ehdokasasettelu. Nämä tapaukset on merkitty *:llä puolueen nimen perässä.

Yleiskatsaus menneisiin eurovaaleihin

Kuvaaja 1: Kotimaan äänestysprosentti vaaleissa 2011–2024.

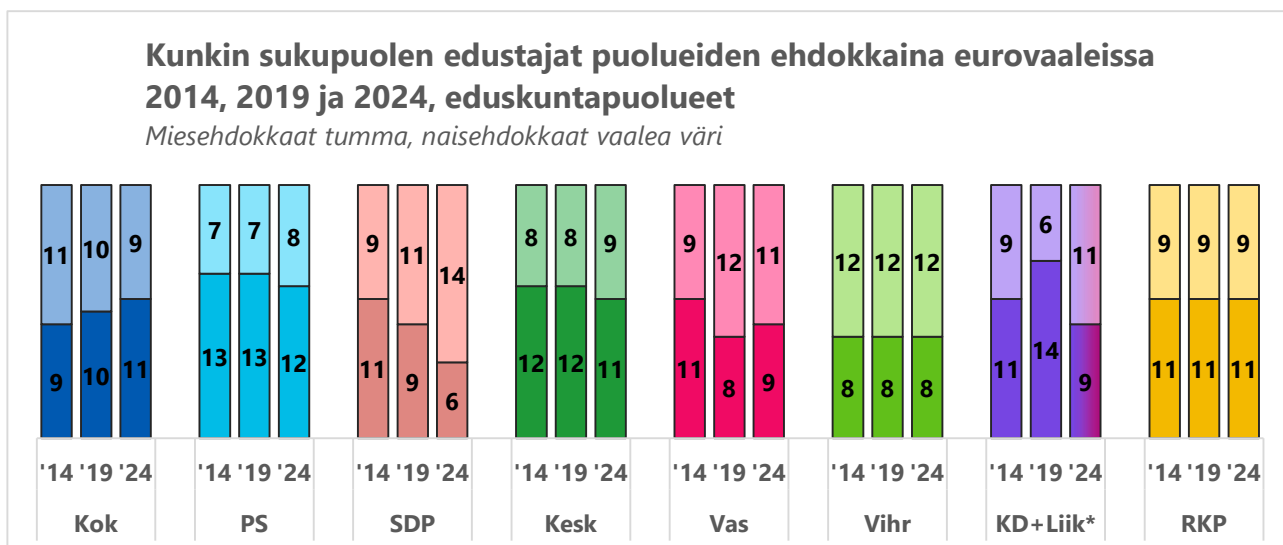
Kuvaajat 2 ja 3: Puolueiden valituiksi tulleet sekä ääniosuudet eurovaaleissa 2009–2019.

Europarlamenttivaaleille on ollut maassamme tyypillistä matala äänestysaktiivisuus. Yleisesti eurovaaleja pidetäänkin äänestäjien kannalta vähemmän kiinnostavana vaalilajina. Myös alueelliset erot äänestysaktiivisuudessa korostuvat eurovaaleissa: siellä, missä äänestetään ahkerasti, äänestetään eurovaaleissa suhteellisesti ahkerammin kuin matalan äänestysaktiivisuuden alueilla.

Muihin listavaaleihin verrattuna eurovaalien jaossa oleva paikkamäärä on pieni, jolloin pienetkin kannatuserot saattavat näkyä selkeänä erona paikkamäärässä, ja etenkin kristilliset on useissa eurovaaleissa jäänyt melko täpärästi ulos viimeistä paikkaa jaettaessa.

Matalan äänestysprosentinkin takia eurovaalien kannatusluvut näyttävät jokseenkin erisuuntaisilta kuin eduskuntavaalikannatus. Perussuomalaiset ja SDP ovat tyypillisesti suoriutuneet eduskuntavaalikannatustaan heikommin, kokoomus ja vihreät taas vahvemmin.

Ehdokkaiden sukupuolijakauma

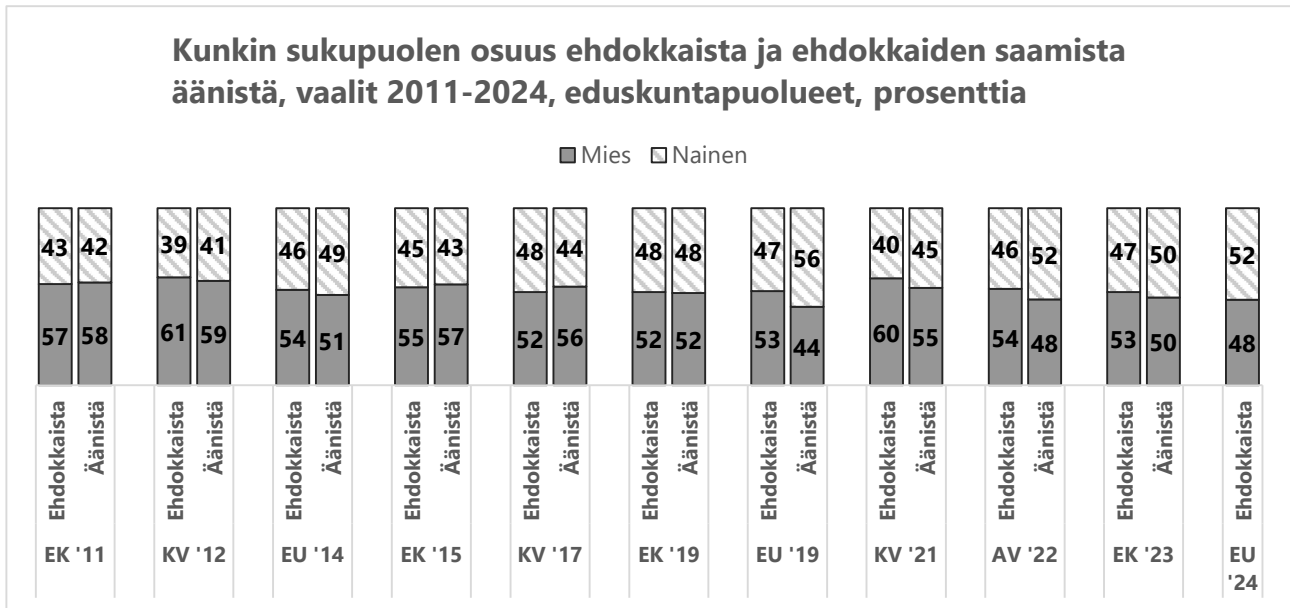

Kuvaaja 4: Eduskuntapuolueiden ehdokkaat eurovaaleissa 2014–24 sukupuolen mukaan jaoteltuna. *Kristillisdemokraattien ja Liike Nyt:in vaaliliittoa verrataan KD:n aiempiin ehdokaslistoihin.

Vuoden 2014 ja 2019 eurovaaleihin verrattuna 2024 vaaleissa eduskuntapuolueiden ehdokkaiden sukupuolijakauma on ensimmäistä kertaa naisenemmistöinen. Naisten osuus on noussut vuoden 2014 eurovaalien 46 %:sta ja 2019 eurovaalien 47 %:sta nyt vuoden 2024 vaaleihin 52 %:iin.

Eurovaaleissa vasemmiston ehdokasjoukko on ollut naisvaltaisempi, kun taas oikeistopuolueilla, erityisesti perussuomalaisilla ja keskustalla, miesten osuus on ollut suurempi. Sama trendi vaikuttaa jatkuvan myös vuoden 2024 ehdokasasettelussa.

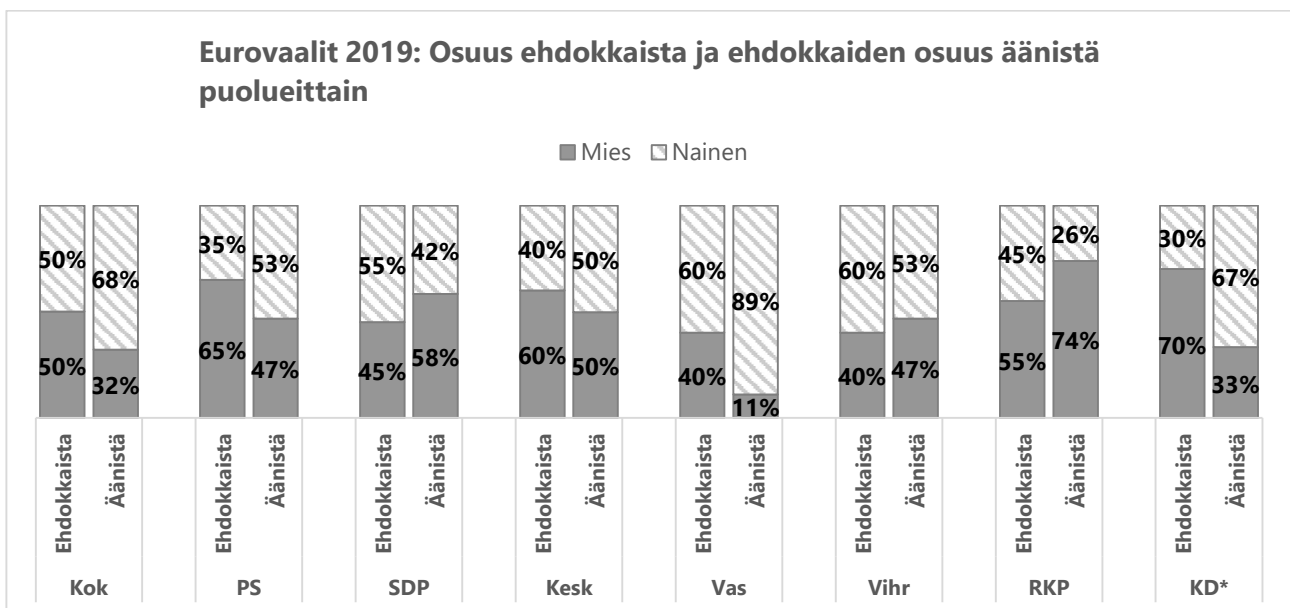
SDP:llä sukupuolijakauma on vinoutunein. 20 ehdokkaasta peräti 70 % (14/20) on naisia. Perussuomalaisen, keskustan, kokoomuksen ja RKP:n listoilla on miesenemmistö, naisia on SDP:n lisäksi vasemmistoliiton, vihreiden ja KD/LiikeNyt:n listoilla miehiä enemmän.

Kuvaaja 5: Vaalit 2011–2024, kunkin sukupuolen osuus ehdokkaista sekä sukupuolen ehdokkaiden osuus kokonaisäänistä prosentteina, 2024 eurovaaleista vain ehdokkaiden osuudet.

Kaikissa tarkastelluissa vaalilajeissa sukupuoli jakauma on 2012 alkavalla tarkastelujaksolla pysynyt melko vakaana. Vajaa puolet eduskuntapuolueiden ehdokkaista on ollut naisia.

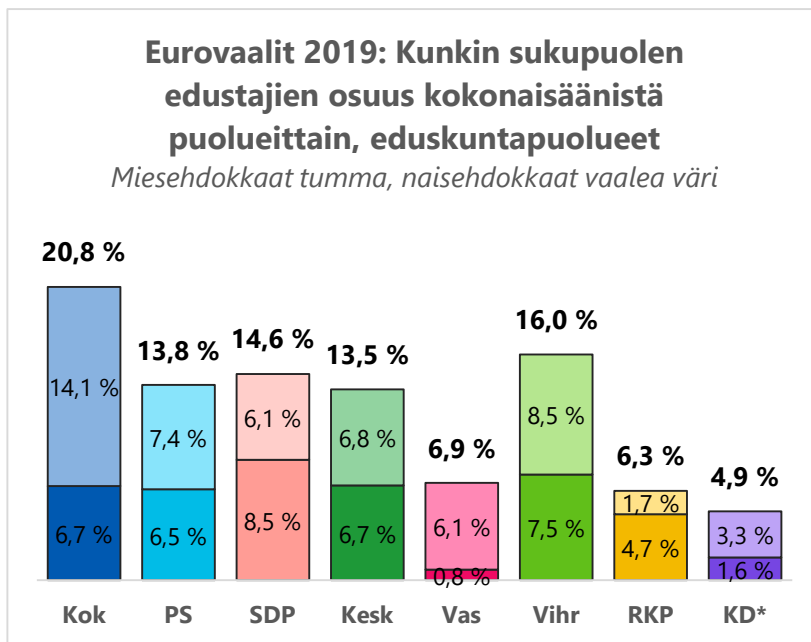
Naisten osuus ehdokkaista on ollut kasvussa, ja samalla myös naisehdokkaiden osuus äänistä on kasvanut. Vuoden 2024 eurovaalien ehdokasasettelu asettuikin luontevasti osaksi tätä jatkumoa. Vuoden 2019 jälkeisissä vaaleissa naisten osuus saaduista äänistä on ollut korkeammalla tasolla kuin heidän osuutensa kaikista ehdokkaista, ja onkin kiinnostavaa nähdä, jatkuuko tämä myös 2024 eurovaaleissa.

Kuvaaja 6: Eurovaalit 2019, kunkin sukupuolen osuus ehdokkaista sekä sukupuolen ehdokkaiden osuus kokonaisäänistä prosentteina. Liike Nyt ei asettanut eurovaaliehdokkaita 2019.

Ehdokkaiden suhteelliset osuudet kunkin puolueen asettamista ehdokkaista ja saamista äänistä vaihtelevat laajasti. Toisaalta tietyn sukupuolen korkea osuus ehdokkaista ei

välttämättä tarkoita vastaavaa osuutta puolueen saamista äänistä. Kristillisdemokraattien kohdalla miesehdokkaiden suuri osuus ehdokkaista yhdistyy naisehdokkaiden korkeaan ääniosuuteen – tässä tapauksessa kyse on pitkälti yksittäisestä naisehdokkaasta (Sari Essayah). Vasemmistoliiton miesehdokkaat ovat vähemmistössä, mutta heidän äänisaaliinsa jää tätäkin pienemmäksi.

Kuvaaja 7: Kunkin sukupuolen ehdokkaiden osuus kokonaisäänistä eurovaaleissa 2019, puolueittain sekä puolueen ääniosuus, vain eduskuntapuolueet. Liike Nyt ei asettanut eurovaaliehdokkaita 2019.

Kunkin sukupuolen osuus ehdokkaista, saaduista äänistä sekä valituiksi tulleista 2011–24, eduskuntapuolueet

	Mies			Nainen		
	Osuus ehdokkaista, %	Osuus äänistä, %	Osuus valituista, %	Osuus ehdokkaista, %	Osuus äänistä, %	Osuus valituista, %
Aluevaalit, KA	54,4 %	48,3 %	46,7 %	45,6 %	51,7 %	53,3 %
AV 2022	54,4 %	48,3 %	46,7 %	45,6 %	51,7 %	53,3 %
Eduskuntavaalit, KA	54,3 %	54,1 %	55,7 %	45,7 %	45,9 %	44,3 %
EK 2023	52,5 %	49,5 %	53,8 %	47,5 %	50,5 %	46,2 %
EK 2019	52,5 %	52,0 %	52,8 %	47,5 %	48,0 %	47,2 %
EK 2015	55,3 %	56,9 %	58,3 %	44,7 %	43,1 %	41,7 %
EK 2011	57,0 %	58,0 %	57,8 %	43,0 %	42,0 %	42,2 %
Eurovaalit, KA	51,7 %	47,6 %	44,5 %	48,3 %	52,4 %	55,5 %
EU 2024	48,1 %			51,9 %		
EU 2019	53,1 %	44,3 %	42,9 %	46,9 %	55,7 %	57,1 %
EU 2014	53,8 %	50,9 %	46,2 %	46,3 %	49,1 %	53,9 %
Kuntavaalit, KA	60,4 %	56,5 %	61,4 %	39,6 %	43,5 %	38,6 %
KV 2021	60,3 %	54,9 %	59,7 %	39,7 %	45,1 %	40,3 %
KV 2017	59,9 %	55,7 %	60,7 %	40,2 %	44,3 %	39,3 %
KV 2012	60,9 %	59,0 %	63,7 %	39,1 %	41,0 %	36,3 %

Taulukko 1: Kunkin sukupuolen osuus ehdokkaista, saaduista äänistä sekä valituiksi tulleista henkilöistä vaaleissa 2011–2024, vain eduskuntapuolueet.

Lähinnä euro- ja aluevaalien osalta on havaittavissa ero ehdokasasettelun sukupuolijakauman ja valittujen sukupuolijakauman osalta, kuten edellä esitetystä taulukosta voimme havaita. Aluevaaleissa asiaa saattaa selittää sote-ammattilaisten suuri osuus ehdokkaiden parissa ja naisten vahva edustus sote-ammattilaisten parissa.

Eurovaaleissa ehdokasmäärä on hyvin pieni (kokonaisuutena alle 300 henkilöä) ja valittavien määrä sitäkin pienempi (vuonna 2019 13, Brexitin myötä 14 ja 2024 vaaleissa 15 europarlamentaarikko). Näin ollen muutamankin istuvan naismepin tai muun vahvan naisehdokkaan (esimerkiksi 2019 Heidi Hautala, Laura Huhtasaari ja Sirpa Pietikäinen) mukanaolo vaikuttaa naispuolisten ehdokkaiden keräämään äänimäärään ja valituksi tulleiden sukupuolijakaumaan.

Eduskunnan ulkopuolisten puolueiden asettamista ehdokkaista 69 % on miehiä. Eurovaaleissa näitä ehdokkaita ei käytännössä koskaan valita ja heidän osuutensa äänistä jää pieneksi, samoin vaikutus äänten tai valituksi tulleiden sukupuolijakaumaan.

Huomioita ehdokkaiden sukupuolijakaumasta

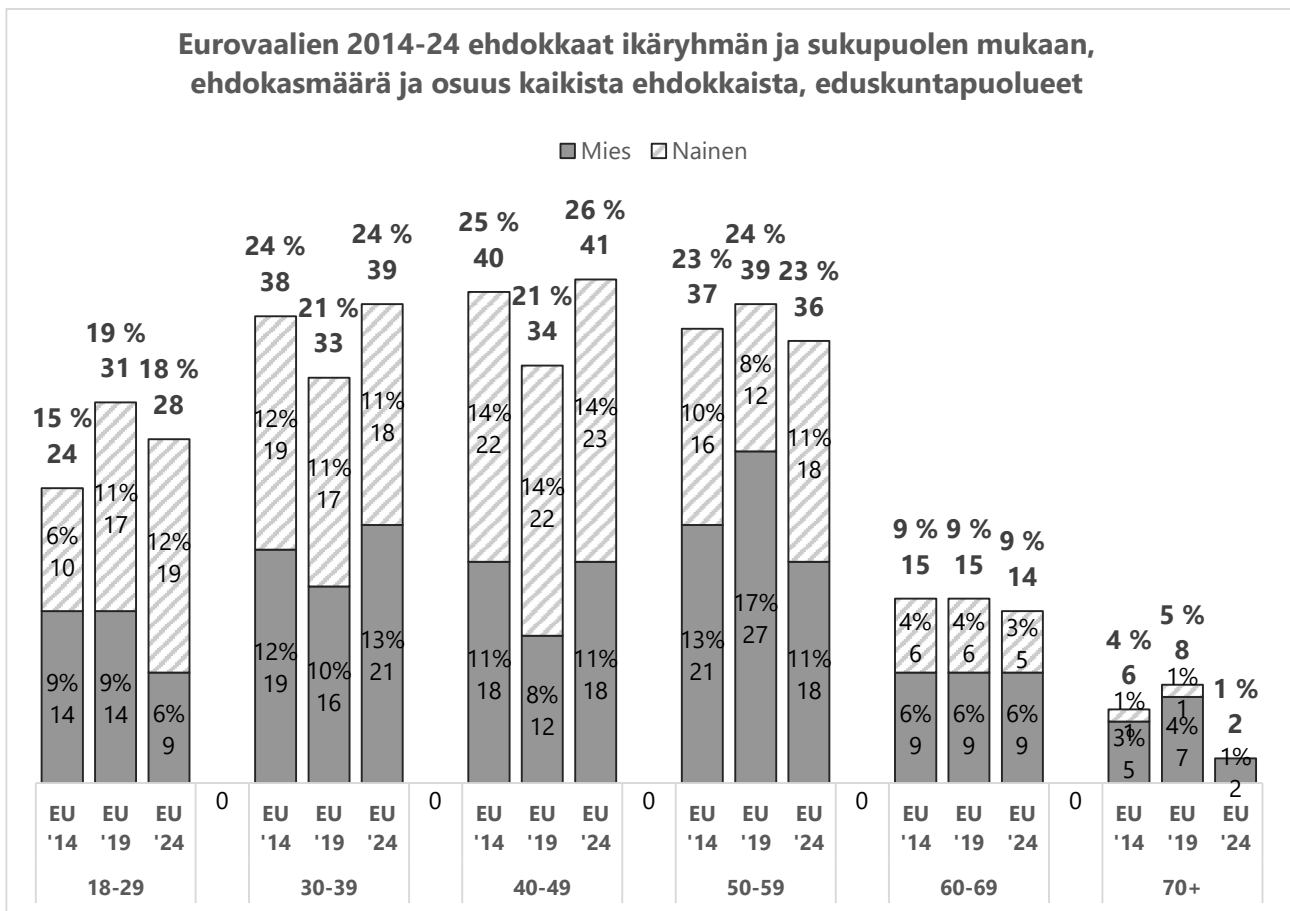
Eduskuntapuolueiden ehdokasasettelu kokonaisuutena on eurovaaleissa naisvaltaistunut, ja ensimmäistä kertaa eduskuntapuolueiden eurovaaliehdokkaista enemmistö on naisia. Eduskuntapuolueiden ulkopuolelta asettuvassa ehdokasjoukossa oli sen sijaan vahva 69 %:n miesenemmistö.

SDP:lla sukupuolijakauma on vinoutunein. 20 ehdokkaasta peräti 70 % (14/20) on naisia. Perussuomalaisten, keskustan, kokoomuksen ja RKP:n listoilla on miesenemmistö, naisia on SDP:n lisäksi vasemmistoliiton, vihreiden ja KD/Liike Nyt:n listoilla miehiä enemmän.

Naisehdokkaat menestyivät kokonaisuutena 2019 SDP:tä ja RKP:tä lukuun ottamatta kaikissa puolueissa miesehdokkaita paremmin. Oliko kyse ehdokasasetteluun liittyvästä sattumasta esimerkiksi nimekkäiden ehdokkaiden osalta, vai ovatko eurovaalit naisehdokkaille suotuisampia kuin muut vaalit?

Ehdokkaiden ikärakenne

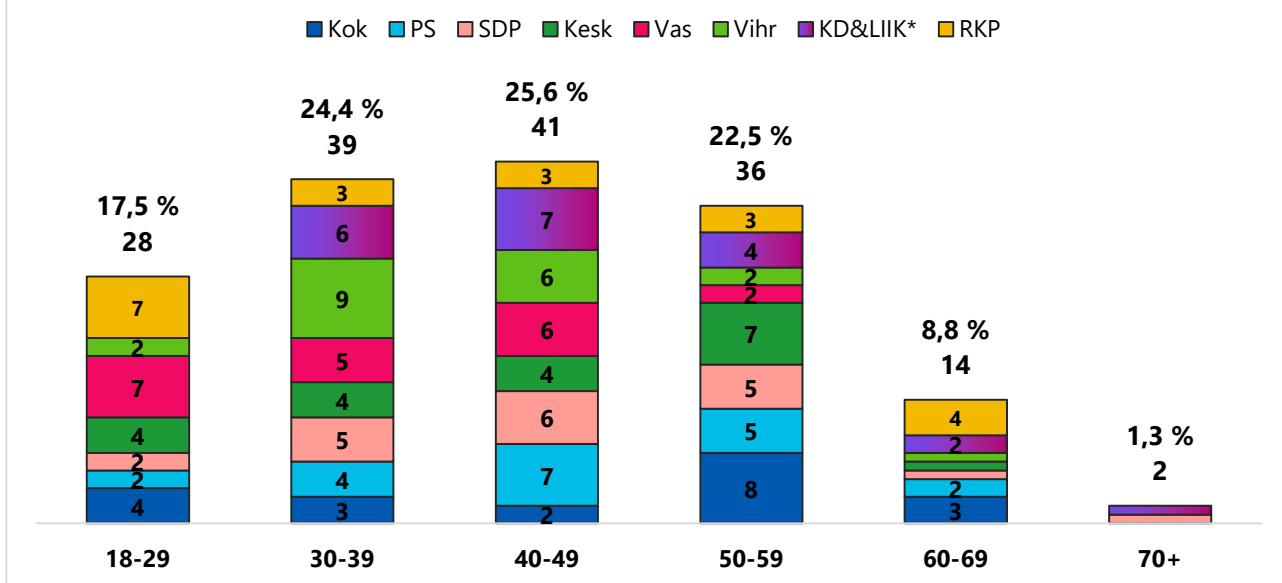
Eurovaaleissa on ollut muiden vaalien tapaan havaittavissa sukupuoli- ja ikäjakauman yhteys: naisia on selkeä vähemmistö yli 50-vuotiaissa ja ero kasvaa, mitä iäkkäämpiä ehdokkaita tarkastellaan. Mitä nuorempia ehdokkaita tarkastellaan, sitä tasaisempi sukupuolijakauma pääsääntöisesti on. Vuoden 2024 ehdokasasettelu on vanhemmissa ikäryhmissä aiempaa tasaisempi pois lukien naisenemmistöinen 18–29-vuotiaiden joukko.

Kuvaaja 8: Eurovaalit 2014–24, kunkin ikäryhmän osuus ehdokkaista sukupuolen mukaan sekä yhteensä.

Ikäjakauman osalta tulevien eurovaalien ehdokasasettelu on suhteellisen samankaltainen kuin vuoden 2014 vaaleissa. Ehdokasasettelu on aavistuksen verran nuortunut, mutta muilta osin erot ovat varsin vähäisiä.

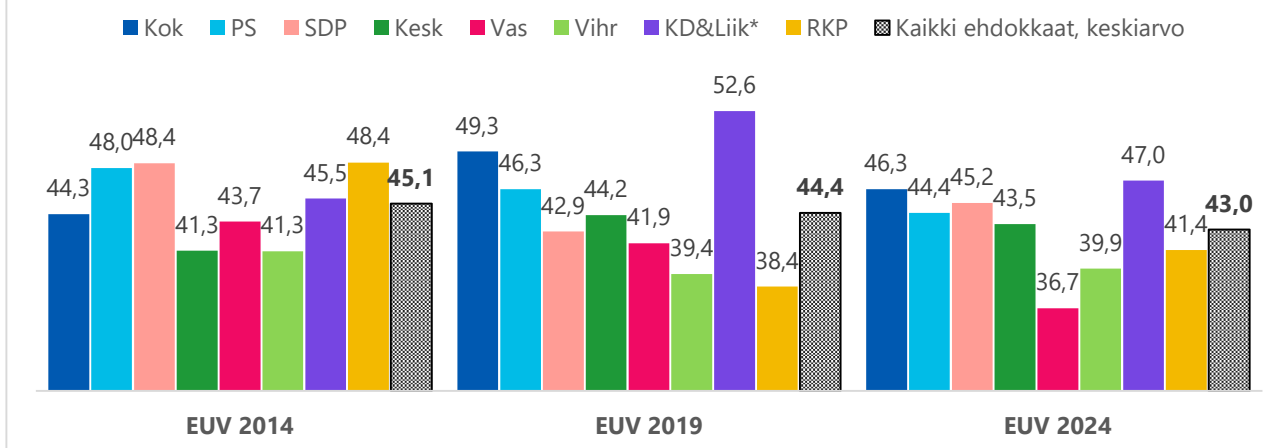
Eurovaalit 2024: Ehdokkaat ikäryhmittäin ja puolueittain, eduskuntapuolueet

Kuvaaja 9: Ehdokkaat ikäryhmittäin ja puolueittain. Ylin luku kertoo kunkin ikäryhmän osuuden tarkasteltavien puolueiden ehdokkaista sekä ehdokasmäärän ryhmässä. Numerottomat puoluekohtaisesti värjätyt palkit tarkoittavat yksittäistä ehdokasta ikäryhmässä.

Ehdokkaiden ikäjakaumassa on jonkin verran puoluekohtaista vaihtelua. Erityisesti vihreiden ja vasemmistoliiton ehdokasjoukossa painottuvat nuoret ikäryhmät, kokoomuksella vanhimmat. RKP:n ehdokkaat edustavat muita puolueita tasaisemmin eri ikäryhmiä, mutta aivan nuorimman ikäryhmän osuus on heillä suuri. Kokoomus ja keskusta asettivat eniten yli 50-vuotiaita ehdokkaita.

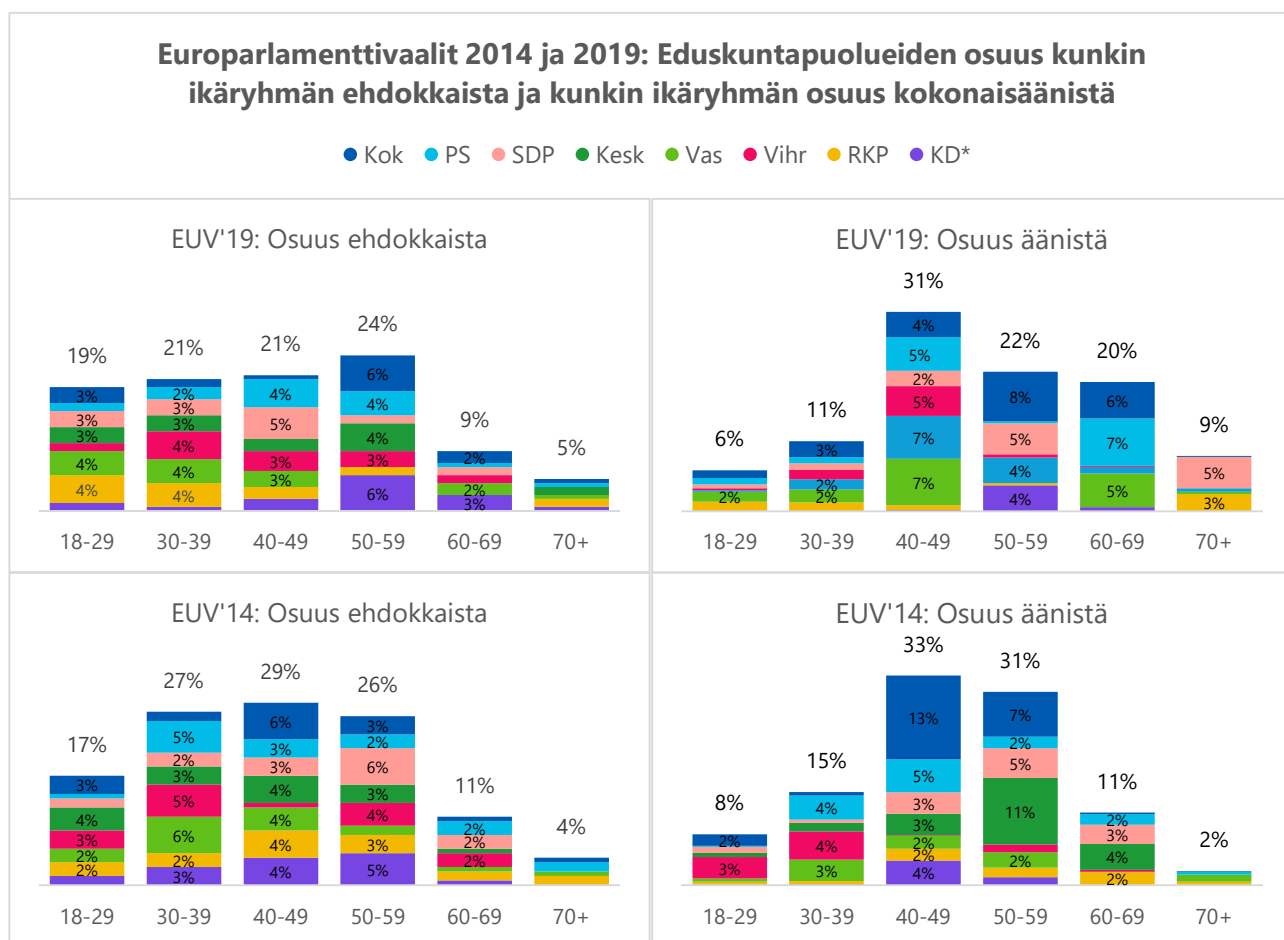
Ehdokkaiden keski-ikä eurovaaleissa 2014-24, eduskuntapuolueet

Kuvaaja 10: Ehdokkaiden keski-ikä puolueittain eurovaaleissa 2014–2024.

Ehdokkaiden keski-ikää tarkasteltaessa trendi on selkeämpi kuin ikäjakauman osalta: ehdokkaiden keski-ikä kokonaisuutena on 2014–2024 on jonkin verran laskenut, mutta muutokset vaalista toiseen saattavat yksittäisen puolueen osalta olla suurta. Perussuomalaisten, vasemmiston sekä vihreiden osalta ehdokaslistojen keski-ässä on nähtävissä selkeä laskeva trendi, muiden puolueiden osalta kehitys on ollut vaihtelevaa.

Koska kukin puolue asettaa eurovaaleissa kuhunkin ikäryhmään vain muutamia ehdokkaita, erottuvat vuoden 2019 ääniosuuksissa suosituimpien ehdokkaiden äänimäärät (esimerkiksi Heinäluoma (63), Pietikäinen (60), Hautala (63), Niinistö (42), Virkkunen (46), Torvalds (73), Pekkarinen (71)). Äänestäjät näyttävät arvostavan eurovaaleissa kokeneita ja tunnettuja ammattipoliitikkoja, joita suuri osa europarlamenttiin valituista säännönmukaisesti on ollut.

Kuvaaja 11: Kunkin ikäryhmän osuus ehdokkaista sekä ikäryhmän ehdokkaiden osuus kokonaisäänistä eurovaaleissa 2014–2019, vain eduskuntapuolueet. Vasemmalla osuus ehdokkaista, oikealla osuus saaduista äänistä, ylhäällä 2019, alhaalla 2014. Alle 2 %:n osuuksia ei ole kuvaajassa merkitty selitetekstillä luettavuussyistä.

Ehdokasasettelun tasainen ikäjakauma ei menneissä eurovaaleissa ole toteutunut samalla tavoin vaalien tuloksessa. Yleisesti ottaen eduskuntapuolueet asettivat eurovaaleissa nuorehkoja ehdolle paljon (alle 40-vuotiaita ehdokkaista oli 40 %) verrattuna muihin vaalilajeihin, mutta nuoret eivät ole keränneet edustustaan vastaavaa osuutta äänistä.

Nuorten on siis suhteellisesti helpompi päästä ehdolle eurovaaleissa kuin muissa vaaleissa, mutta vaikeampi menestyä. Tämä johtunee etenkin yllä kuvailluista syistä: eurovaalien valtakunnallisesta luonteesta johtuen aiemmin valtakunnallisesti tuntemattoman ehdokkaan on vaikea kerätä suurta äänimäärää. Äänijakauma oli vuoden 2019 eurovaaleissa nuorten ehdokkaiden kannalta edellistä vaalia epäsuotuisampi. 40–49-vuotiaita ehdokkaita oli lähes yhtä paljon kuin 30–39-vuotiaita, mutta heidän äänimääränsä oli noin kolminkertainen.

Vaali	Ikä vaalipäivänä keskimäärin	mediaani
Kuntavaalit yht.	49,4	50
KV 2021	50,0	50
KV 2017	49,5	50
KV 2012	48,7	50
Eurovaalit yht.	44,6	44
EU 2024	43,6	43
EU 2019	45,0	44
EU 2014	45,0	45
Eduskuntavaalit yht.	46,0	46
EK 2023	45,8	45
EK 2019	46,9	47
EK 2015	45,8	46
EK 2011	45,4	46
Aluevaalit 2022	50,3	50

Taulukko 2: Kaikkien ehdokkaiden keski- ja mediaani-ikä vaaleissa 2011–2024 sekä kunkin vaalilajin osalta kokonaisuutena, vain eduskuntapuolueet

Eurovaaliehdokkaiden keski-ikä on ollut selvästi matalampi kuin ehdokkaiden ikä kunta- ja aluevaaleissa. Keskimääräinen ikä eurovaaleissa on noin viisi vuotta matalampi kuin paikallisissa ja alueellisissa vaaleissa. Eurovaaliehdokkaiden keski-ikä näyttää ajan kuluessa laskeneen, kun taas kuntavaaleissa trendi on ollut päinvastainen. Eduskuntavaaleissa ei ole nähtävissä selkeää trendiä.

Huomioita ehdokkaiden ikärakenteesta

Eurovaaleissa asetetaan nuorempia ehdokkaita kuin muissa vaaleissa. Ehdokkaiden keski-ikä eduskuntapuolueiden listoilla vaihtelee vasemmistoliiton 36,7 ikävuodesta KD:n ja Liike Nyt:in 47 ikävuoteen ollen keskiarvoltaan 43 vuotta.

Viimeisen 15 vuoden aikana kaikkien eurovaaliehdokkaiden keski-ikä on ollut noin viisi vuotta nuorempi kuin kunta- ja aluevaaliehdokkaiden.

Nuoret ehdokkaat ovat eurovaaleissa vahvasti edustettuina, mutta heidän äänisaaliinsa jää varsin vähäiseksi. Alle 30-vuotiaita eurovaaliehdokkaita on eduskuntapuolueiden listoilla yhteensä 28 ja heistä 19 eli kaksi kolmesta on naisia.

Eniten nuoria ehdokkaita on RKP:ssa ja vasemmistoliitossa, kummallakin seitsemän. Nuorten on suhteellisesti helpompi päästä ehdolle eurovaaleissa kuin muissa vaaleissa, mutta vaikeampi menestyä. Vuoden 2019 eurovaaleissa nuorten osuus eduskuntapuolueiden ehdokkaista oli 19 %, mutta äänistä tämä joukko keräsi vain 6 %.

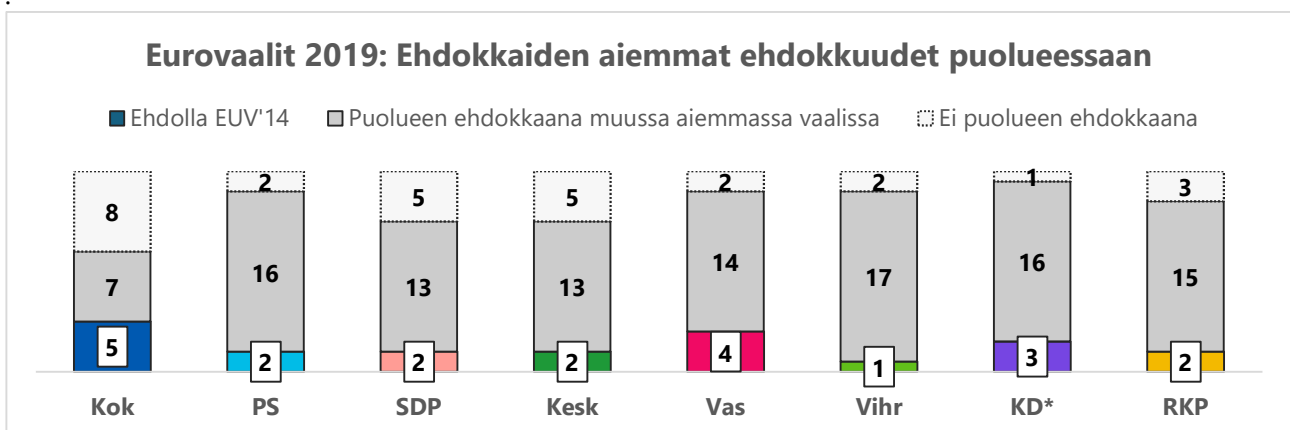
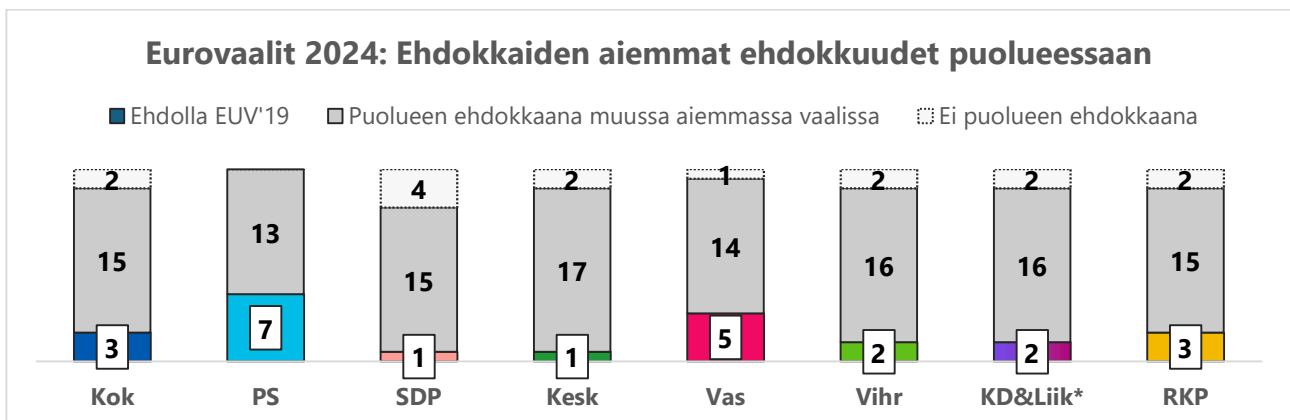
Vain kokoomuksen ehdokkaista yli puolet (11/20) on yli 50-vuotiaita. Vain SDP ja KD:n ja Liike Nyt:in vaaliliitto ovat asettaneet yli 70-vuotiaan ehdokkaan.

Ehdokkaiden aiempi poliittinen kokemus

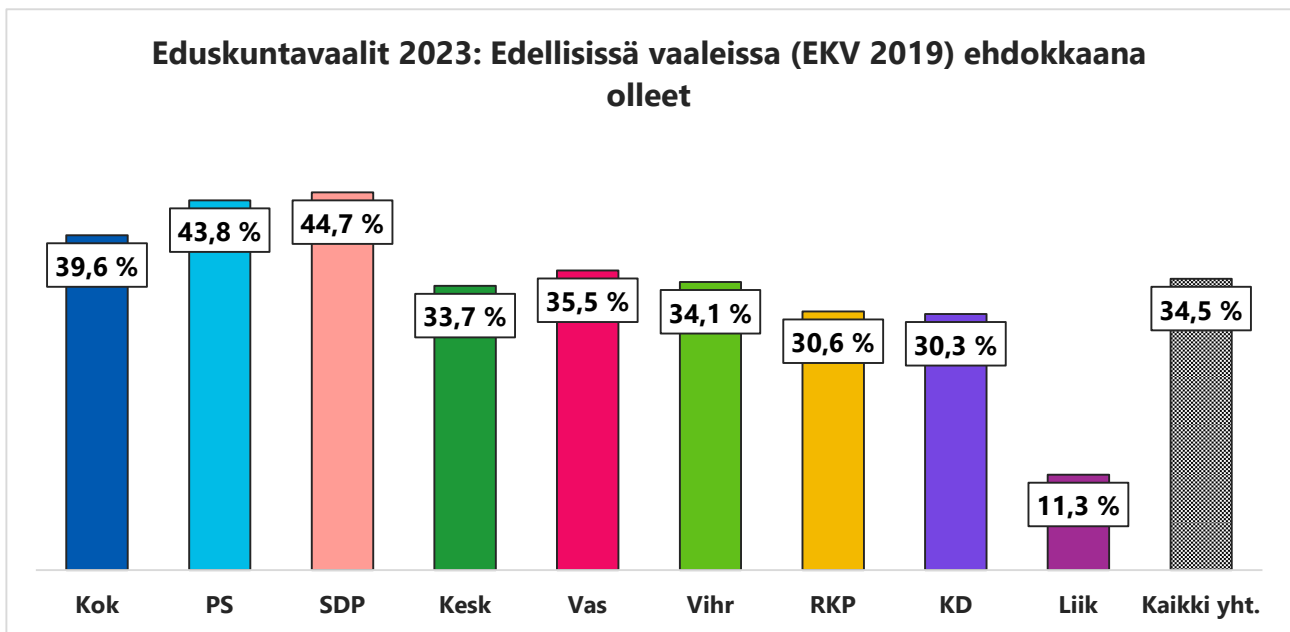
Suurin osa eurovaalien 2024 ehdokkaista on ollut vähintäänkin jossain vaalissa puolueensa ehdokkaana. Aiempien ehdokkuuksien perusteella tarkasteltuna kokonaan politiikan ulkopuolisten ehdokkaiden osuus jää näissä vaaleissa pieneksi. Vuoden 2024 eurovaaleissa ensimmäistä kertaa ehdolla olevia on eduskuntapuolueissa yhteensä 17, kun vuoden 2019 vaaleissa heitä oli jopa 28 – kokoomuksella tuolloin peräti 8/20.

Uusijoita edellisistä eurovaaleista on perussuomalaisia ja vasemmistoa lukuun ottamatta vähemmän kuin 2019. Prosentuaalisesti uusijoiden osuus vaihtelee perussuomalaisten 35 %:sta SDP:n ja keskustan 5 %:iin. Perussuomalaisten kohdalla uusijoita oli 2019 vaaleissa huomattavasti 2024 vaaleja vähemmän, mutta 2014–2019 välillä tapahtuneet puolueen sisäiset muutokset saattoivat tuolloin osaltaan painaa edellisten eurovaalien uusijaehdokkaiden määrää alaspäin.

Vaikuttaa siltä, että siinä missä eduskuntaan pyritään monesti useampaan otteeseen, eurovaaleja ei käydä tyypillisesti kokeilemassa useita kertoja peräkkäin, ellei menestystä tule.

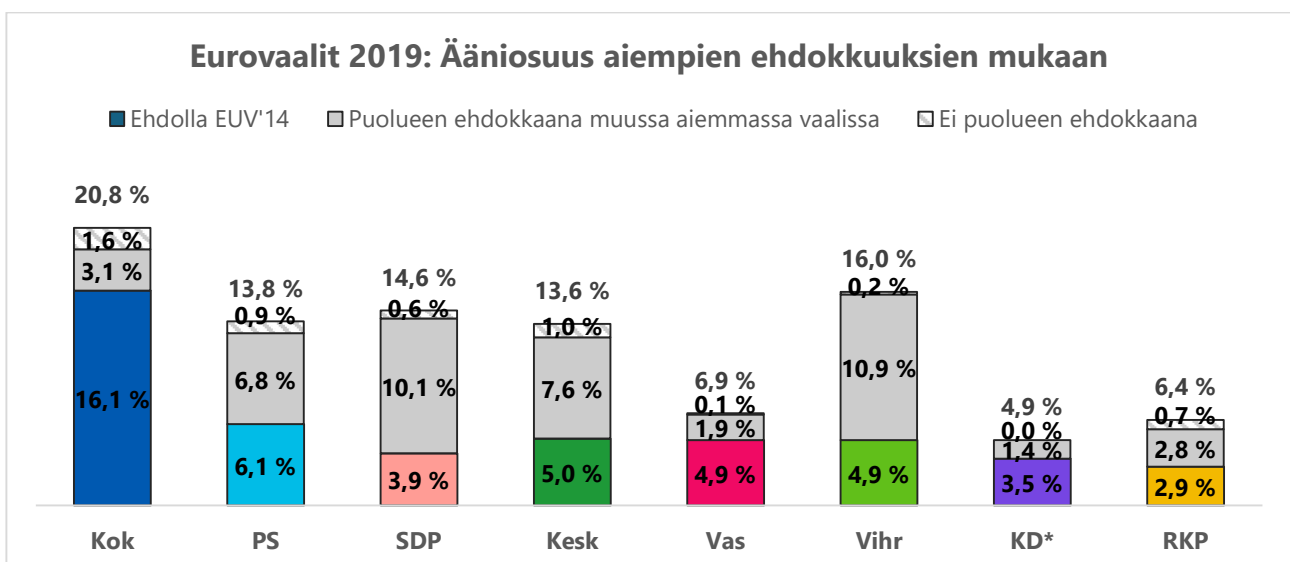

Kuvaajat 12 ja 13: Eurovaalien 2024 eduskuntapuolueiden ehdokkaiden aiemmat ehdokkuudet kunta-, alue-, eduskunta- ja eurovaaleissa nykyisessä puolueessaan. KD:n ja Liike Nyt'in vaaliliiton osalta huomioon on otettu vuoden 2024 taulukossa molemmat puolueet. Liike Nyt ei ole ennen vuoden 2024 eurovaaleja asettanut eurovaaliehdokkaita.

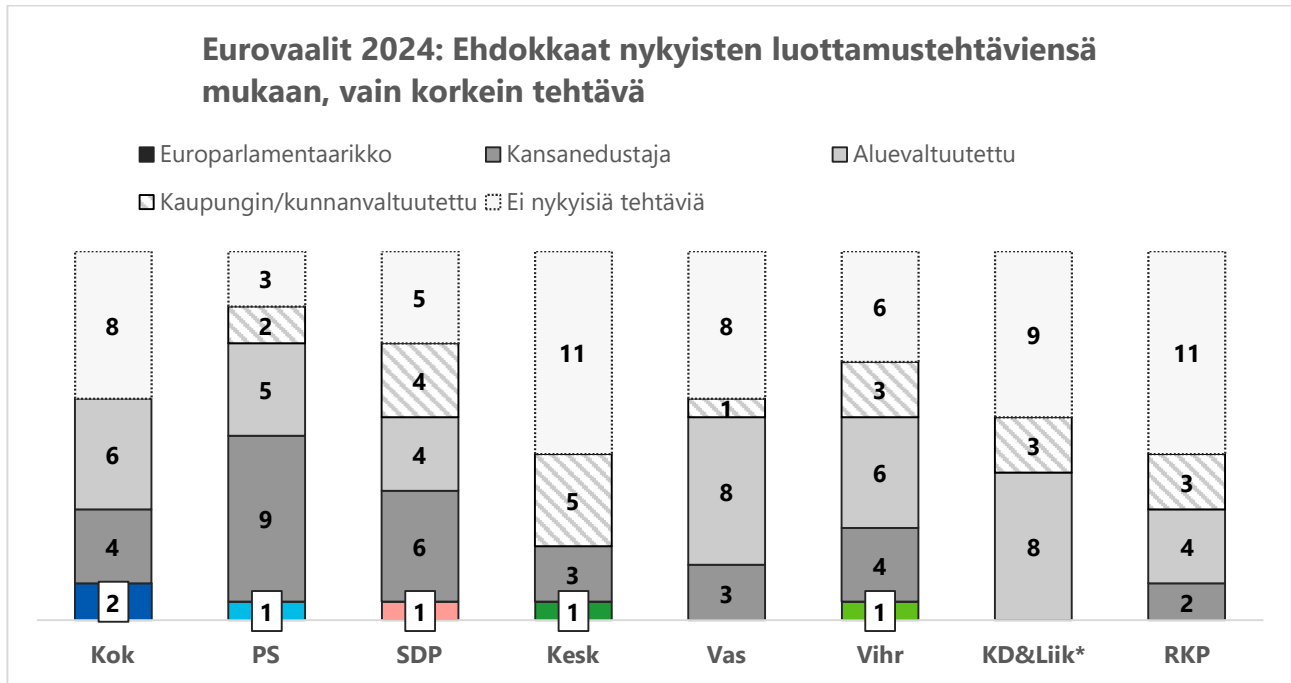
Kuvaaja 14: Eduskuntavaalien 2023 ehdokkaat, jotka olivat ehdolla myös eduskuntavaaleissa 2019. Kristillisdemokraatit ja Liike Nyt on tässä esitetty erikseen vertailtavuussyistä.

Tilastojen perusteella eduskuntavaaliehdokkaissa vaihtuvuus on pienempää. Suurimmilla puolueilla toki jo istuvat kansaedustajat tuottaisivat n. 20 %:n uusintaehdokasosuuden, mikäli he kaikki asettuisivat ehdolle, mutta taso on selkeästi tätä korkeampi myös pienemmissä puolueissa.

Kuvaaja 15: Ehdokkaiden osuus kokonaisäänistä heidän mahdollisten aiempien ehdokkuuksiansa mukaan ryhmiteltynä.

Eurovaaleissa 2019 edellisen eurovaalin uusijaehdokkaat olivat kokoomuksessa, kristillisdemokraateissa sekä RKP:ssä vahvoilla. Vaalien ensikertalaisille puolestaan nämä eurovaalit toivat laihakon äänisaaliin.

Kuvaaja 16: Eurovaalit 2024, eduskuntapuolueiden ehdokkaat puolueen ja nykyisten (vaaleissa valittujen) tehtävien mukaan. Puolueen istuvat europarlamentaarikot ovat alimpina, puolueen värillä värjättyinä. Ehdokkaat esitetään heidän korkeimman tehtävänsä mukaan, eli esimerkiksi kansanedustaja, joka on vain kunnanvaltuutettu, lasketaan vain kansanedustajaksi.

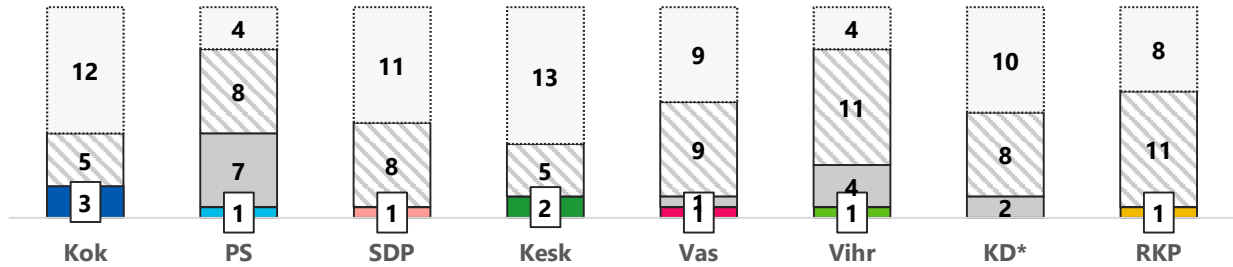
Ehdokkaiden aiemmassa poliittisessä taustassa on suurtakin vaihtelua. Etenkin perussuomalaisilla kansanedustajien osuus ehdokkaista on lähes puolet (9/20), kun taas keskustan ehdokkaista yli puolelta (11/20) puuttuu poliittinen luottamustehtävä kokonaan. Kokoomuksellakin on peräti kahdeksan ehdokasta, jotka eivät toimi vaaleilla valituissa luottamustehtävissä.

Istuvia europarlamentaarikkoja on ehdolla vain kuusi neljästätoista, ja he jakautuvat melko tasaisesti eri puolueisiin.

Vuoden 2024 eurovaalien kenties merkittävin ero viiden vuoden takaisiin asetelmiin on kansanedustajaehdokkaiden määrä. Vuonna 2019 eurovaaleihin osallistui vain 14 kansanedustajaa, mutta nyt heitä on ehdolla peräti 31.

Eurovaalit 2019: Ehdokkaat nykyisten luottamustehtäviensä mukaan, vain korkein tehtävä

■ Europarlamentaarikko ■ Kansanedustaja □ Kaupungin-/kunnanvaltuutettu □ Ei nykyisiä luottamustehtäviä

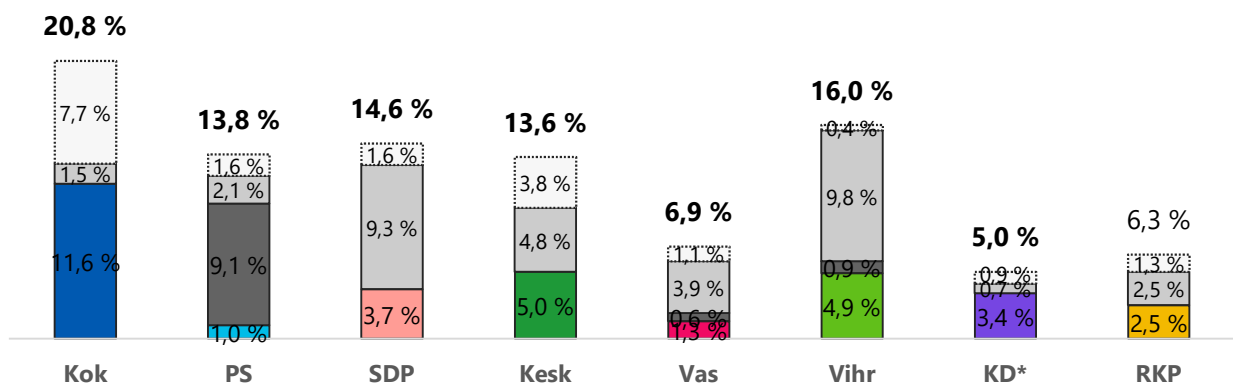
Kuvaaja 17: Eurovaalit 2019, eduskuntapuolueiden ehdokkaat puolueen ja nykyisten (vaaleissa valittujen) tehtävien mukaan. Ehdokkaat esitetään heidän korkeimman tehtävänsä mukaan, eli esimerkiksi kansanedustaja, joka on vain kunnanvaltuutettu, lasketaan vain "Kansanedustaja" -ryhmään.

Eurovaaleissa 2019 nykyisten tehtävien ulkopuolisten ehdokkaiden osuus oli suurempi kuin 2024 eurovaaleissa lähes kaikilla puolueilla – vain RKP ja vasemmisto poikkeavat trendistä.

Todennäköisesti tähän on vaikuttanut se, että vuoden 2019 eurovaalit toimitettiin vain parin kuukauden päästä Suomen eduskuntavaaleista, jolloin juuri valituiksi tulleet kansanedustajia oli hankala houkuttaa ehdokkaiksi. Toisaalta tuolloin myös istuvia europarlamentaarikkoja oli ehdolla enemmän, jolloin läpipääsyn todennäköisyys oli korkeampi.

Eurovaalit 2019: Puolueiden ääniosuus ehdokkaan nykyisten luottamustehtävien mukaan, vain korkein tehtävä

■ Europarlamentaarikko ■ Kansanedustaja □ Kaupungin-/kunnanvaltuutettu □ Ei nykyisiä luottamustehtäviä

Kuvaaja 18: Eurovaalit 2019, eduskuntapuolueiden ehdokkaiden osuus kokonaisäänistä, puolueen ja nykyisten (vaaleissa valittujen) tehtävien mukaan. Ehdokkaat esitetään heidän korkeimman tehtävänsä mukaan, eli esimerkiksi kansanedustaja, joka on vain kunnanvaltuutettu, lasketaan vain "Kansanedustaja" -ryhmään.

Istuvat europarlamentaarikot olivat 2019 huomattavan suosittuja, kun otetaan huomioon näiden ehdokkaiden vähäinen määrä. Istuvia oli ehdolla 10, eli 6,3 % kaikista ehdokkaista, mutta he keräsivät kolmanneksen (33,4 %) kaikista äänistä. Perussuomalaisen ainoa uudelleen ehdolla ollut europarlamentaarikko (Pirkko Ruohonen-Lerner) keräsi suhteellisen vähäisen osuuden puolueensa äänistä, mutta heillä runsaslukuinen joukko juuri valittuja kansanedustajia keräsi toisaalta huomattavan eurovaaliäänisaaliin.

Kansanedustajat ovat vuoden 2024 eurovaaleissa vuotta 2019 vahvemmin edustettuina ehdokaslistoilla, joten heidän tuleva ääniosuutensa tulee olemaan isossa roolissa vaalin kokonaistuloksen kannalta.

Huomioita ehdokkaiden poliittisesta kokemuksesta

Valtaosa eduskuntapuolueiden vuoden 2024 eurovaaliehdokkaista on ollut aiemmin ainakin jossain vaaleissa puolueensa ehdokkaina. Kaikissa eduskuntapuolueissa selvä enemmistö ehdokkaista (13–17/20) on ollut aiemmin ehdolla, mutta ei kuitenkaan eurovaaleissa. Poliitiikan ulkopuolelta tulevien ehdokkaiden määrä on vuoden 2024 eurovaaleissa selvästi pienempi kuin vuonna 2019.

Eduskuntavaaleissa uusijaehdokkaiden osuus eduskuntapuolueiden ehdokkaista on selkeästi eurovaaleja suurempi (esimerkiksi eurovaaleissa 2024 13,1 % verrattuna eduskuntavaalien 2023 34,5 %).

Eurovaaliehdokkaita, jotka eivät 2011–2024 ole olleet puolueensa ehdokkaana, on niin ikään vähän. Tämä joukko sisältää jonkin verran puolueen vaihtajia ns. aitojen ensikertalaisten ohella, kuten nyt KD:n ehdokkaana olevan entisen kokoomuksen europarlamentaarikko Eija-Riitta Korholan.

On myös huomattava, että luottamustehtävien ja aiempien ehdokkuuksien ulkopuoliset ehdokkaat ovat rakenteeltaan hyvin monimuotoinen joukko. Ehdokkaista osa saattaa olla hyvinkin tunnettuja, ja toisaalta puoluekantaansa vaihtaneet henkilöt voivat olla hyvinkin kokeneita tai näkyviä – esimerkiksi Mika Aaltola on 2024 kokoomuksen eurovaaliehdokkaana oltuaan valitsijayhdistyksen presidentinvaaliehdokkaana aiemmin vuonna 2024.

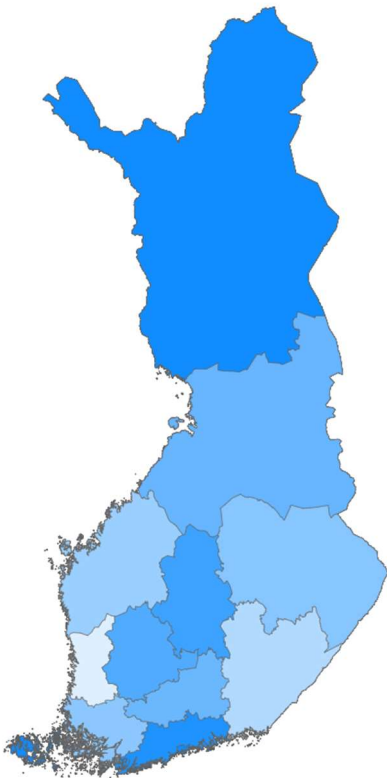
Istuvat europarlamentaarikot asettuvat 2024 varsin vähäisissä määrin ehdolle vuoden 2019 eurovaaleihin verrattuna (6 ehdolla 2024, 10 ehdolla 2019). Istuvat europarlamentaarikot keräsivät kuitenkin varsin runsaasti ääniä vuoden 2019 vaaleissa.

Kansanedustajia on nyt 2024 ehdolla huomattavasti vuotta 2019 enemmän. Vuoden 2024 eurovaaleissa kansanedustajaehdokkaita on 31 (vrt. v. 2019 eurovaaleissa vain 14). Uusi ehdokasryhmä on eurovaaleissa vuoden 2022 vaaleissa valitut aluevaltuutetut, heitä on eduskuntapuolueiden listoilla yhteensä 41 (korkeimman position mukaan).

Ehdokkaiden alueellinen edustavuus

Europarlamenttivaaleissa ehdokkaat asetetaan eduskuntavaaleista poiketen koko maan laajuisina listoina, ei vaalipiireittäin Ehdokkaan maantieteellistä sijaintia voi kuitenkin tarkastella ehdokkaan kotikunnan mukaan. Oheisessa tarkastelussa on käytetty vaalien tulos- ja tietopalvelun mukaista ehdokkaan kotipaikkaa, jonka mukaan myös käytetty vaalipiiri on määritelty. Vaalipiiri on määritelty vaalivuoden vaalipiiri- ja kuntajaon mukaisesti.

Ehdokasmäärä vaalipiireittäin sekä ehdokasmäärä 100 000 äänioikeutettua kohden vaalipiireittäin, eduskuntapuolueet

Vaalipiiri	Ehdokkaita 100 000 äänioikeutettua kohden		Ehdokkaita yhteensä	
	2019	2024	2019	2024
Ahvenanmaan vp	7,3	7,0	2	2
Helsingin vp	7,4	6,0	40	33
Keski-Suomen vp	4,0	4,0	9	9
Uudenmaan vp	3,6	3,8	28	31
Lapin vp	3,8	3,8	6	6
Oulun vp	3,1	3,5	12	14
Varsinais-Suomen vp	2,3	3,5	9	14
Vaasan vp	3,3	3,0	12	11
Hämeen vp	2,3	2,9	7	9
Pirkanmaan vp	2,6	2,7	11	12
Savo-Karjalan vp	2,1	2,6	7	9
Kaakkois-Suomen vp	3,5	2,3	13	8
Satakunnan vp	1,7	1,1	3	2

Taulukko 3: Ehdokasmäärä sekä ehdokasmäärä sataa tuhatta äänioikeutettua kohden europarlamenttivaaleissa 2019 ja 2024. Taulukko on järjestetty ehdokasmäärän 100 000 äänioikeutettua kohden mukaiseen järjestykseen.

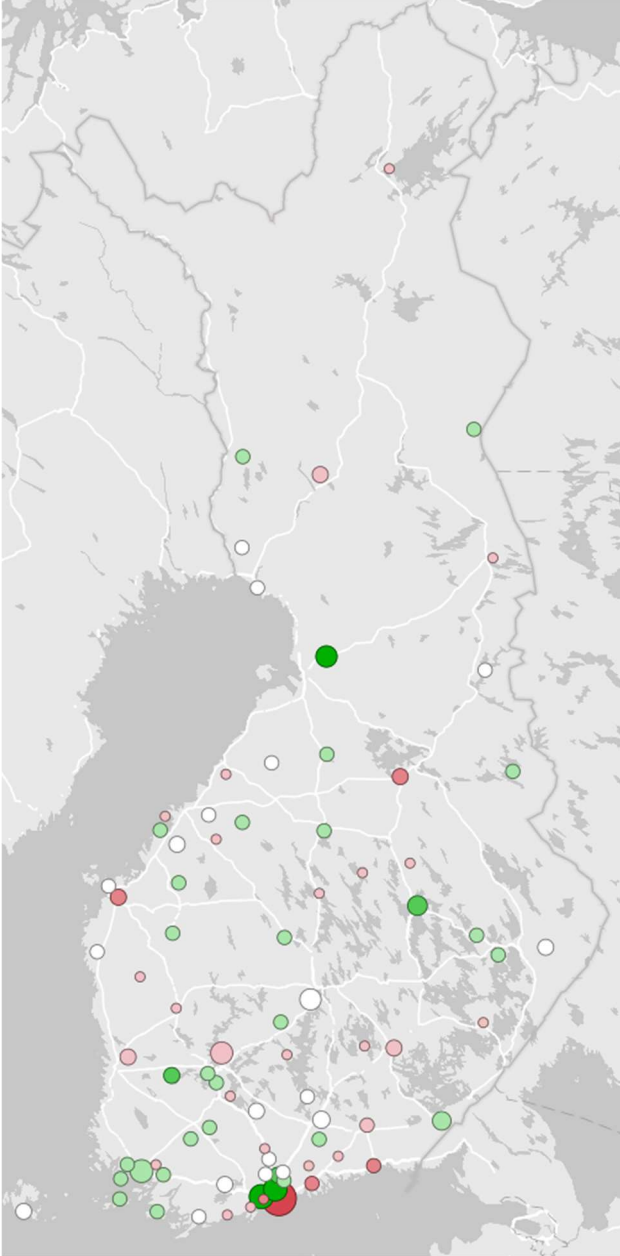
Kuvaaja 19: Ehdokasmäärä sataa tuhatta asukasta kohden vaalipiireittäin kartalla. Mitä tummempi vaalipiiri on, sitä enemmän sieltä sijaitsevan kunnan kotipaikakseen ilmoittavia ehdokkaita eduskuntapuolueet ovat asettaneet.

Ehdokkaita asetetaan ymmärrettävästi eniten väkimmäisistä vaalipiireistä: Helsingistä sekä Uudeltamaalta. Vaalipiirien välisiä eroja auttaa paremmin hahmottamaan yllä esitetty luku, jossa on esitetty ehdokkaiden määrä sataa tuhatta alueella asuvaa henkilöä äänioikeutettua.

Alla esitetty Turun alueen vahva edustus ehdokasasettelussa näkyy Varsinais-Suomen vaalipiirin luvussa, samoin ehdokasmäärän lasku Helsingissä. Helsingin osalta yllä esitetty luku on edelleen suurta, mitä saattanee selittää pääkaupunkiasema, jonka vuoksi siellä asuu merkittävästi tunnettuja ja/tai muuten profiililtaan eurovaaleihin sopivia ehdokkaita.

Aikaisempaa vähemmän ehdokkaita suhteessa äänioikeutettujen määrään on asetettu Helsingin ohella Satakunnassa sekä Kaakkois-Suomessa, mutta muutokset ovat suhteellisen vähäisiä, pois lukien Kaakkois-Suomi, jossa ehdokasmäärä on pudonnut lähes 40 %.

Ehdokasmäärä sekä ehdokasmäärän muutos eurovaaleista 2019 eurovaaleihin 2024, eduskuntapuolueet

Kunta	Ehdokkaita		
	2019	2024	+/-
Helsinki	40	33	-7
Espoo	8	11	+3
Vantaa	5	10	+5
Turku	8	9	+1
Tampere	9	8	-1
Oulu	4	7	+3
Jyväskylä	7	7	-
Kuopio	3	5	+2
Lappeenranta	3	4	+1
Lahti	3	3	-
Kajaani	4	2	-2
Vaasa	4	2	-2
Mikkeli	3	2	-1
Pori	3	2	-1
Rovaniemi	3	2	-1
Sastamala	0	2	+2
Tuusula	0	2	+2
Hämeenlinna	2	2	-
Joensuu	2	2	-
Lohja	2	2	-
Maarianhamina	2	2	-
Pedersören kunta	2	2	-
Kotka	3	1	-2
Porvoo	3	1	-2
Kouvola	2	1	-1

Taulukko 4: 25 kuntaa, joista asetettu eniten ehdokkaita 2024, sekä muutos eurovaaleista 2019.

Kuvaaja 20: Kartta ehdokasasettelusta kunnittain eurovaaleissa sekä muutos eurovaaleista 2019. Pallon koko tarkoittaa ehdokasmäärää paikkakunnalta 2024, mitä punaisempi pallo, sitä suurempi negatiivinen, mitä vihreämpi, sitä suurempi positiivinen muutos ehdokasmäärässä.

Ehdokasasettelun painopiste on edelleen Etelä-Suomessa, mutta Helsinki sekä pääkaupunkiseudun itäpuolinen rannikko ovat heikommin edustettuina ehdokasmäärässä, erityisesti Turun seutu taas on aiempaa vahvemmin edustettuna. Kokonaisehdokasmäärän pieneneminen ei pelkkiä eduskuntapuolueita tarkasteltaessa vaikuta ehdokkaiden

alueelliseen jakaumaan, koska ehdolla on jälleen kahdeksan täyttää listaa. Kaupunkiseutujen ulkopuolisten alueiden osuus ehdokkaista vaikuttaa tässäkin jossain määrin eduskuntapuolueiden osalta pienentyneen.

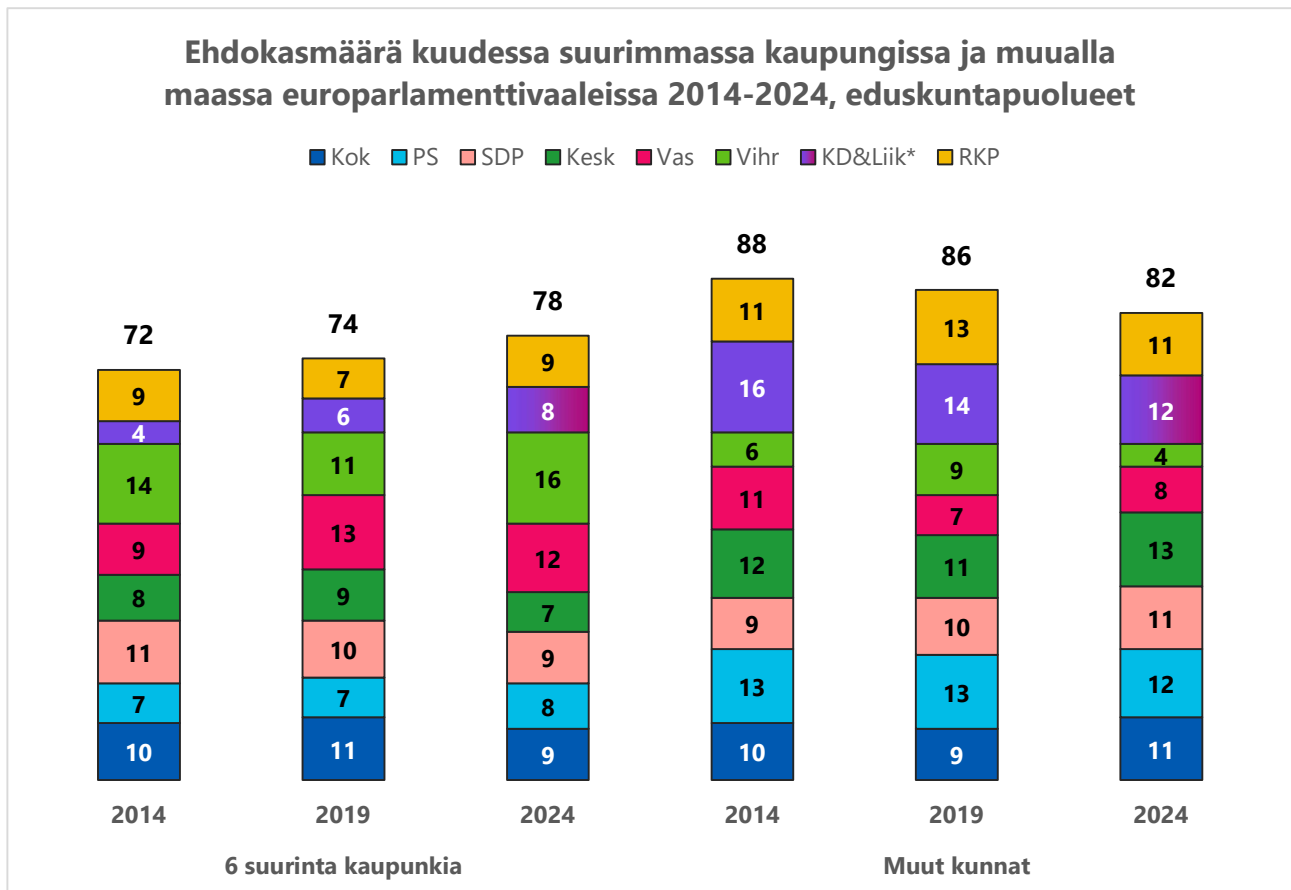
Kustakin vaalipiiristä asetettujen ehdokkaiden osuus puolueen kaikista ehdokkaista, vaalipiirin osuus kaikista ehdokkaista sekä kaikista äänioikeutetuista

Vaalipiiri	KD& Liik*	Kesk	Kok	PS	RKP	SDP	Vas	Vihr	Vaalipiirin osuus:	
									Ehdokkaista	Ääni-oikeutetuista
Helsingin vp	15 %	10 %	25 %	10 %	30 %	20 %	20 %	35 %	20,6 %	12,1 %
Uudenmaan vp	20 %	20 %	25 %	20 %	20 %	20 %	10 %	20 %	19,4 %	17,8 %
Varsinais-Suo..	10 %	10 %	5 %	5 %	15 %	5 %	10 %	10 %	8,8 %	8,8 %
Satakunnan vp	5 %		5 %						1,3 %	3,8 %
Ahvenanm...					5 %	5 %			1,3 %	0,6 %
Hämeen vp	5 %	10 %	5 %	10 %		10 %	5 %		5,6 %	6,8 %
Pirkanmaan vp		10 %	5 %	10 %	5 %	5 %	15 %	10 %	7,5 %	9,7 %
Kaakkois-Suo...	10 %	5 %	5 %	10 %		5 %	5 %		5,0 %	7,7 %
Savo-Karjala...		10 %	5 %	10 %		10 %	5 %	5 %	5,6 %	7,5 %
Vaasan vp	15 %	5 %	5 %	5 %	25 %				6,9 %	8,0 %
Keski-Suom...	10 %	5 %	5 %	5 %		5 %	10 %	5 %	5,6 %	5,0 %
Oulun vp	10 %	10 %	5 %	10 %		10 %	15 %	10 %	8,8 %	8,7 %
Lapin vp		5 %	5 %	5 %		5 %	5 %	5 %	3,8 %	3,5 %

Taulukko 5: Kunkin puolueen osuus kussakin vaalipiirissä kotipaikkansa omaavista ehdokkaista (puolueen sarake sisältää puolueen kaikki ehdokkaat ja se summautuu 100 %:iin) sekä vaalipiirissä asuvista ehdokkaista ja äänioikeutetuista osuutena koko maan ehdokkaista tai äänioikeutetuista.

Yllä oleva taulukko havainnollistaa hieman eri kulmasta vaalipiirien välistä vaihtelua ehdokasmäärässä, nyt suhteutettuna puolueen ehdokaslistaan kokonaisuutena sekä vaalipiirin osuuteen äänioikeutetuista. Helsingin yliedustus näkyy tässäkin, mutta osion alussa esitetty suhdeluku antaa eroista kenties liiankin dramaattisen kuvan. Selkeimmästä aliedustuksesta kärsii Satakunnan vaalipiiri, jonka kaksi ehdokasta ovat vain kolmannes siitä, mitä vaalipiirien äänioikeutettujen osuutta vastaava määrä olisi.

Tiettyjen puolueiden osalta ehdokasasettelu on vahvasti keskittyneitä. Vihreät asettavat ehdokkaita erityisesti Helsingistä, kun taas keskustan ja perussuomalaisten osalta Helsingin osuus ehdokasasettelusta on huomattavan alhainen. RKP:n ehdokasasettelu keskittyy ymmärrettävästi niihin vaalipiireihin, joissa heidän kannatuksensa yleisesti – sekä ruotsinkielisen väestön osuus – on suurempaa. Kokoomus on asettanut puolet ehdokkaista Helsingin ja Uudenmaan vaalipiireistä (viisi kummastakin), ja lopuista Manner-Suomen kymmenestä vaalipiiristä kustakin yhden.

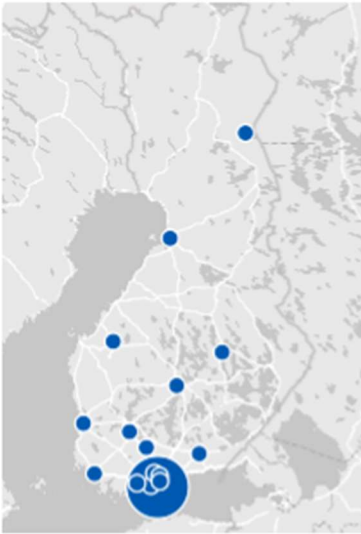
Kuvaaja 20: Ehdokkaat kotipaikan mukaan ryhmiteltynä, 6 suurinta kaupunkia (Espoo, Helsinki, Oulu, Tampere, Turku, Vantaa) sekä kaikki muut kunnat erikseen

Ehdokkaan kotipaikka tarjoaa myös mahdollisuuden tyypitellä ehdokkaita. Kaikki kaupungeissa ehdolla olevat eivät välttämättä ole leimallisesti kaupunkiehdokkaita, mutta tämä tieto antaa jonkinlaisen käsityksen siitä, minne puolueiden ehdokasasettelu painottuu.

Ehdokasasettelu vaikuttaa eurovaaleista 2014 painottuneen vaali vaalilta enemmän kohti suuria kaupunkeja, mutta puoluekohtainen vaihtelu on suurta. Tarkasteltavalla jaksolla kuuden suurimman kunnan väkimäärä on myös merkittävästi kasvanut. Vihreät ja 2019 vaaleista alkaen vasemmistoliitto painottavat ehdokasasettelussaan suuria kaupunkeja, keskusta, perussuomalaiset ja kristillisdemokraatit erityisesti ennen vuoden 2024 vaaliliittoa puolestaan muita kuntia. Kokoomus, RKP ja SDP ovat sen sijaan asettaneet melko tasaisesti ehdokkaita kuudesta suurimmasta kaupungista ja muista kunnista.

Alta löytyvästä karttakoonnista voi tarkastella kunkin puolueen ehdokkaiden alueellista jakaumaa. Vihreiden ehdokasasettelu painotus kaupunkeihin sekä RKP:n vahva asetelma ruotsinkielisillä alueella erottuvat tässäkin, muiden puolueiden osalta alueellinen jakauma on suhteellisen tasainen. SDP:n ehdokasasettelussa oleva aukko Pohjanmaalla on huomionarvoinen, kun ottaa huomioon puolueen suhteellisen vahvan eduskuntavaalikannatuksen alueella.

Kok

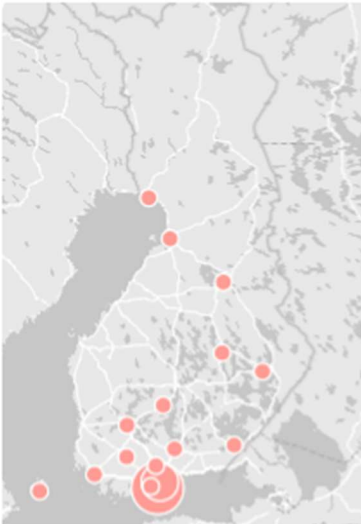
PS

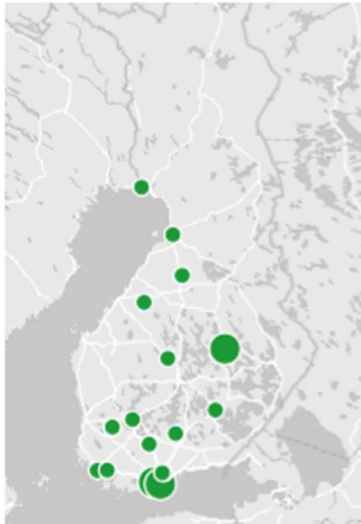
Eduskuntapuolueiden ehdokkaiden kotikunnat kartalla puolueittain

Pallon koko on sitä suurempi, mitä suurempi osuus puolueen ehdokkaista on kyseisestä kunnasta.

SDP

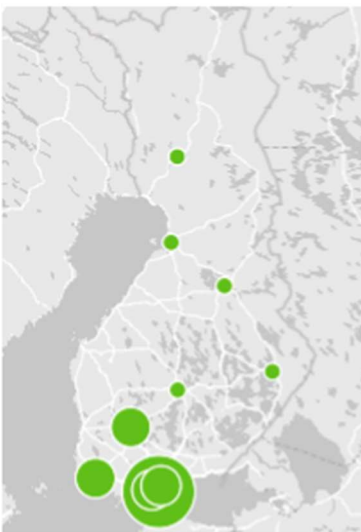
Kesk

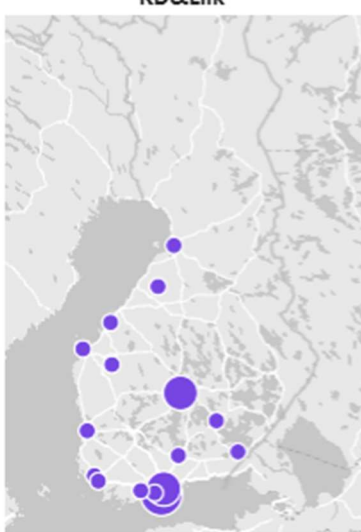
vas

Vihr

KD&Liik*

RKP

Huomioita ehdokkaiden alueellisesta edustavuudesta

Vaikka eurovaalien vaalipiiri on koko Suomi, näissä eurovaaleissa käydään kovaa kisa Varsinais-Suomessa, jossa on viisi ehdokasta enemmän kuin vuonna 2019. Helsingin vaalipiirissä on seitsemän ehdokasta ja Kaakkois-Suomessakin viisi vähemmän kuin viimeksi.

Helsingin osuus ehdokkaista on pienentynyt eurovaaleista 2019, mutta se on edelleen Ahvenanmaan ohella ehdokasrikkain alue suhteessa sen alueella asuviin äänioikeutettuihin. Toisaalta kokonaisuutena suurten kaupunkien osuus kaikista ehdokkaista on 2014 alkaen vaali vaalilta kasvanut.

Varsinais-Suomen asema ehdokasasettelussa on selkeästi vahvistunut. Vaalipiiri on ollut vahvasti edustettuna valtakunnan politiikassa, sillä viime vuosina niin kokoomuksen, vihreiden, keskustan kuin vasemmistoliitonkin puheenjohtajat ovat olleet varsinaissuomalaisia.

Osa puolueista profiloituu ehdokasasettelussaan vahvasti suurissa kaupungeissa, osa näiden ulkopuolella. Karkeasti tarkasteltuna vasemmistopuolueet ovat tyypillisesti ensin mainittuja, oikeistopuolueet jälkimmäisiä, mutta puoluekohtainen sekä vaalien välinen vaihtelu on suurta.

Myös ehdokasasettelun alueellisessa tasaisuudessa on suurta vaihtelua: esimerkiksi kokoomus on asettanut useamman kuin yhden ehdokkaan vain Helsingissä ja Uudellamaalla, ja muista vaalipiireistä Ahvenanmaata lukuun ottamatta yhden ehdokkaan kustakin.

Vasemmistopuolueiden, erityisesti vihreiden, ehdokasasettelu ei sen sijaan ole maanlaajuisesti yhtä kattavaa. Myös RKP:n ehdokkaat puolestaan keskittyvät ymmärrettävistä syistä seuduille, jossa ruotsinkielisiä on runsaasti.

Lähteet

Maanmittauslaitos

Kunta- ja maakuntarajat, saatavilla osoitteessa <https://asiointi.maanmittauslaitos.fi/karttapaikka/tiedostopalvelu>

Oikeusministeriö

Vaalien tieto- ja tulospalvelu, saatavilla osoitteessa <https://tulospalvelu.vaalit.fi>

Ajatuspaja Toivon aikaisemmat julkaisut

Raportti presidentinvaalien 2024 kannatusrakenteesta:
<https://toivoajatuspaja.fi/kyselyraportti-1-2024/>

Selvitys eduskuntavaalien 2023 ehdokasasettelusta: <https://toivoajatuspaja.fi/dataa-ehdokasasettelusta/>

Aluevaalit 2022: Puolueiden menestys ikäluokittain: <https://toivoajatuspaja.fi/aluevaalit-2022-puolueiden-menestys-ikaluokittain/>

Läpi meni Kuntavaalien 2021 ehdokkaat ja valitut ikäluokittain:
<https://toivoajatuspaja.fi/lapi-meni-kuntavaalien-2021-ehdokkaat-ja-valitut-ikaluokittain/>

Kiihdytyskaista eurovaaleihin: katsaus 2019 eurovaaleihin kesän 2018 näkökulmasta:
<https://toivoajatuspaja.fi/kiihdytyskaista-eurovaaleihin/>

Puolueiden kaupunkikannatus - Kuntavaalit 2017 yli 100 000 asukkaan kaupungeissa:
https://toivoajatuspaja.fi/wp-content/uploads/2018/04/Kaupunkikannatus-2017_Ajatuspaja-Toivo-2.pdf

Puolueiden kannatusrakenne - Eduskuntavaalit 2007, 2011 ja 2015:
<https://toivoajatuspaja.fi/wp-content/uploads/2018/12/Puolueiden-kannatusrakenne.pdf>